

РЕШЕНИЕ

№ 44

гр. Варна, 22.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД – ВАРНА, II СЪСТАВ, в публично заседание на
тринадесети март през две хиляди двадесет и четвърта година в следния
състав:

Председател: Диана В. Джамбазова

Членове: Росица Сл. Станчева
Юлия Р. Бажлекова

при участието на секретаря Юлия П. Калчева
като разгледа докладваното от Диана В. Джамбазова Въззивно гражданско
дело № 20233000500517 по описа за 2023 година

за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е образувано по въззивни жалби, подадени срещу
решение № 1139/13.10.2023 г. по гр. д. № 2094/2022 г. на Окръжен съд –
Варна.

Ищцата А. Р. А. обжалва решението в частта му, с която предявеният от
нея иск по чл.2, ал.1, т.3 от ЗОДОВ срещу Прокуратурата на РБ е отхвърлен -
за разликата от 9 000 лева, до предявения размер от 50 000 лева.
Оплакванията са за неправилност поради нарушение на закона и
необоснованост, с молба за отмяна и за постановяване на решение, с което
искът бъде уважен изцяло.

Прокуратурата на РБ обжалва решението в осъдителната му част – за
сумата от 9 000 лева. Оплакванията са за неправилност, поради нарушение на
закона и необоснованост, с молба за отмяна и за отхвърляне изцяло на
исковата претенция. При условията на евентуалност, моли за намаляване на
размера на присъденото обезщетение.

Въззивните жалби са подадени в срок и от надлежни страни и са

процесуално допустими. След като прецени доказателствата по делото – поотделно и в тяхната съвкупност, Варненският апелативен съд приема за установена следната фактическа обстановка:

Предявен е иск от пълномощника на А. Р. А. от гр.Варна срещу Прокуратурата на Република България за заплащане на сумата от 50 000 лева, съставляваща обезщетение за претърпени неимуществени вреди от повдигнато обвинение в извършване на престъпление по чл. 316 вр. чл. 311, ал. 1 вр. чл. 26, ал. 1 НК, за което е призната за невиновна и оправдана, ведно със законната лихва от датата на увреждането – 18.12.2019 г. до окончателното изплащане на задължението.

Прокуратурата на Република България оспорва иска по основание и по размер. Оспорва наличието на извършен деликт, на претърпени вреди от ищцата и на причинно-следствена връзка между същите. Счита, че ищцата не е ангажирала доказателства за претърпени неимуществени вреди. Релевира довод, че относим за ангажиране отговорността на държавата е единствено периода от привличане на обвиняем до окончателното преустановяване на наказателното производство. Акцентираща върху обстоятелството, че наказателното производство е продължило общо 4 години, от които преобладаващата част /от 2016 г. до 2019 г./ в съдебната фаза, при която съдът упражнява функция по ръководство и решаване, а не прокуратурата.

Не е спорно между страните, че ищцата понастоящем полага труд и заема длъжността „счетоводител“ в ДП „Пристанищна инфраструктура“. В качеството ѝ на длъжностно лице, на 27.08.2015 г. е била привлечена като обвиняем в образуваното ДП № 179/2012 г. по описа на ОД на МВР – Варна за престъпление по чл.316, вр. чл.311, ал.1, вр. чл.26, ал. 1 НК, което е водено и срещу други длъжностни лица, в това число и нотариус. По отношение на ищцата е била взета мярка за неотклонение „подписка“. По внесения обвинителен акт срещу ищцата е образувано НОХД № 5279/2016 г. по описа на РС – Варна, което за нея е завършило с оправдателна присъда, влязла в сила на 11.11.2019 г.

Не са ангажирани не са били наведени твърдения и не са ангажирани доказателства сочещи на извод за разгласяване на наказателното производство.

Заклучението на назначената съдебно-психиатричната експертиза

установява, че наказателното производство, продължило повече от четири години, е предизвикало първоначално състояние на остър дистрес и симптоми на разстройство в адаптацията, като продължителността му е формирала трайно психотравмено изживяване протрахирало за дълъг период от години. Това е довело до развитието на тревожно-депресивни симптоми, както и страх от бъдещето, нарушен сън, редукия на тегло, влошаване на наличното телесно заболяване, психологични преживявания като усещане за уронване на достойнството ѝ и престижа. Състоянието ѝ е класифицирано като смесено-тревожно депресивно разстройство и е в пряка причинно-следствена връзка с неправомерното обвинение, и с воденото наказателно производство.

Експертизата установява, че хроничният дистрес е довел до продължителна семейна, професионална и социална дезадаптация. Качеството на живот на ищцата е било значително нарушено и допълнително е обострило симптомите на наличното хронично бъбречно заболяване. И към момента при А. персистират натрапливости, свързани с работата с прояви на свръхакуратност и перфекционизъм. Налице е предварителна тревожност и страх при изпълнение на определени социални дейности.

Относно отражението на процеса върху психиката и начина на живот са изслушани показанията на свидетелите Т.С.А. – лице, с което ищцата А. живее на съпругески начала и Ц.Г.Б. – майка на Т.С.А.. Всеки от тях установява настъпването на коренна промяна в поведението на А. А. след образуването на наказателното производство. От лъчезарен, общителен и усмихнат човек, станала по-тиха, раздразнителна, напрегната, разсеяна и затворена в себе си.

Свидетелят А. установява, че А. А. е живеела с притеснение от евентуално негативно отражение на кариерата ѝ като счетоводител вследствие на постановяване на осъдителна присъда. Станала неспокойна, кръвното ѝ налягане варирало. Излага, че с цел укриване на процесуалното си качество в наказателното производство, ищцата често била в отпуск, за да участва в съдебните заседания.

Свидетелят Б. установява промяна в поведението на А. след привличането ѝ в качеството на обвиняем. Преди това е била весел, любознателен и общителен човек, а след това – раздразнителна и разсеяна. Участието ѝ в съдебни заседания водело до притеснения, които

възпрепятствали съня ѝ. С цел опазване на доброто си име пред детето и колегите си, А. оставяла детето при свидетелката Б. и ползвала в отпуск. Сочи, че преживяното напрежението е влошило здравословното ѝ състояние и допринесло за развиване на бъбречна недостатъчност.

С оглед горната фактическа обстановка, съдът приема, че исковете по чл.2, ал.1, т.3, пр. първо от ЗОДОВ са доказани по основание – повдигнато и поддържано е обвинение в извършване на умишлено престъпление от общ характер, за което е предвидено наказание лишаване от свобода за срок до 5 години, което може да бъде кумулирано с лишаване от право да заема определена държавна или обществена длъжност /арг. чл. 316 вр. чл. 311, ал. 1 и чл. 37, ал. 1, т. 6 НК/ и е постановена влязла в сила на 11.11.2019 г. оправдателна присъда.

За определяне на размера на подлежащите на обезщетяване неимуществени вреди от значение е степента на засягане на честта, достойнството и доброто име на ищцата в обществото, преживените притеснения от необосновано воденото наказателно производство, неговата продължителност му и взетата мярка за процесуална принуда.

Преценявайки събраните доказателства, съдът намира, че в резултат от повдигнатото обвинение, продължило повече от четири години, участвайки в общо 14 бр. съдебни заседания по НОХД № 5279/2016 г. по описа на РС – Варна и при взета мярка за неотклонение „подписка“, ищцата е понесла негативни последици - неудобства, притеснение и несигурност, страх от наказателна репресия, от загуба на професия и престиж. Процесуалните действия с нейно участие са засегнали честта и достойнството ѝ, тъй като нейният социален и професионален статус е бил в основата на самочувствието ѝ на обществено значима личност, на успял в социалната си среда човек. В настоящото производство е доказано твърдението, че в резултат на проведеното наказателното преследване, са били засегнати честта и доброто ѝ име в обществото. Преди началото на наказателното производство, тя била ведър и любознателен човек. Вследствие на участието ѝ в наказателното производство, първоначално като обвиняем, а впоследствие като подсъдим е довело до развитие на смесено-тревожно депресивно разстройство, с което живее и до днес.

Съдът намира, че е доказана причинно-следствената връзка между

повдигнатото от Прокуратура на РБ обвинение и претърпените от ищцата по настоящето дело неимуществени вреди, свързани с основателен страх от наказателна репресия.

При определяне на размера на дължимото обезщетение за неимуществени вреди, прилагайки и принципа за справедливост по чл.52 ЗЗД, съдът съобрази: тежестта на престъплението, за което е била обвинена ищцата и размера на предвидените за него наказания; фактическата продължителност на наказателния процес – повече от четири години; участието на подсъдимия в съдебната фаза на производството, в рамките на която са проведени 14 с.з.; приложената мярка за неотклонение – „подписка“.

За определяне на характера и обема на неимуществени вреди, от значение е доказаното в процеса негативно повлияване върху социалните, емоционалните и лични контакти на ищцата, психологически и емоционален дистрес, обостряне на бъбречно заболяване. Тя е била и продължава да заема длъжността „счетоводител“.

След преценка на всички факти, съдът приема, че справедливият размер на обезщетението за неимуществени вреди, претендирано от ищцата е 13 000 лева. Този размер би репарирал реално понесените и доказано намиращи се в причинна връзка с наказателното преследване неимуществени вреди, като при определянето му съдът отчита и обществените представи за справедливост в аспекта на обществено-икономическите условия на живот.

Съгласно т.4 от ТР№3/2005г. на ОСГК на ВКС, отговорността на държавата за вреди от незаконни действия на правозащитни органи възниква от влизане в сила на оправдателната присъда за извършено престъпление, поради което ответникът следва да бъде осъден да заплати на ищеца претендираната законна лихва.

Предвид гореизложеното, съдът намира въззивната жалба на Прокуратурата на Република България за неоснователна, а тази на А. А. за частично основателна, поради което първоинстанционното решение следва да бъде отменено в частта, с която е отхвърлен главния иск за присъждане на обезщетение за понесени неимуществени вреди за разликата над 9 000 лева до претендираните 13 000 лева и същата претенция да бъде уважена.

По делото липсва представен договор за правна защита и съдействие, установяващ размера на уговореното адвокатско възнаграждение. Отправено

е искане от процесуалния представител на А. за определяне на хонорар за предоставена безплатна адвокатска помощ и съдействие на осн. чл. 38, ал. 1, т. 2 ЗАдв. Настоящият състав намира, че следва да бъде определено адвокатско възнаграждение за процесуално представителство и съдействие в размер на 1 209 лева предвид размера на сумата, в който е уважена исковата претенция.

По изложените съображения, Варненският апелативен съд

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение № 1139/13.10.2023 г. по гр. д.№ 2094/2022 г. на Окръжен съд – Варна в частта, с която е отхвърлен предявеният иск от А. Р. А. срещу Прокуратурата на Република България с правно основание чл.2, ал.1, т.3, предл. първо от ЗОДОВ за разликата над присъденото обезщетение за неимуществени вреди в размер на сумата от 9 000 /девет хиляди/ лева, до сумата от 13 000 /тринадесет хиляди/ лева и **вместо него постановява:**

ОСЪЖДА Прокуратурата на РБ, ДА ЗАПЛАТИ на А. Р. А., ЕГН ***** с адрес гр. Варна, ул. „Евлоги Георгиев“ бл. 9, вх. 17, ет. 5, ап. 72 да заплати сумата от 4 000 /четири хиляди/ лв., представляваща разликата над присъдените с първоинстанционното решение 9 000 лв., до сумата от 13 000 лв., на осн. чл.2, ал.1, т.3 от ЗОДОВ.

ПОТВЪРЖДАВА решение № 1139/13.10.2023 г. по гр. д. № 2094/2022 г. на Окръжен съд – Варна в останалите му обжалвани части.

ОСЪЖДА Прокуратурата на Република България да заплати на адв. Д. П. Й. от АК – Варна с адрес гр. Варна, бул. „Владислав Варненчик“ № 16А, ет. 1, ап. 7 сумата от 1 209 /хиляда двеста и девет лева/, представляваща възнаграждение за безплатно предоставена адвокатска помощ и съдействие във въззивното производство на осн. чл. 38, ал. 2 ЗАдв.

ОСЪЖДА Прокуратурата на Република България да заплати на А. Р. А., ЕГН ***** с адрес гр. Варна, ул. „Евлоги Георгиев“ бл. 9, вх. 17, ет. 5, ап. 72 направените по делото разноски, изразяващи се в сумата от 1.30 лева /един лев и тридесет стотинки/, представляваща заплатена държавна такса, съразмерно с уважената исковата претенция на осн. чл. 78, ал. 1 ГПК.

Решението може да бъде обжалвано пред ВКС на РБ при условията на

чл. 280 ГПК в едномесечен срок от съобщаването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____